

# ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

## Ι. Σταθεροποίηση

- Δήλωση του Πρωθυπουργού Ανδρ. Γ. Παπανδρέου
- Ομιλία του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας Κ. Σημίτη
- Απόφαση του ΚΥΣΥΜ
- Ανάλυση των μέτρων

Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας

Γραφείο Τύπου και Δημοσίων Σχέσεων

Οκτώβριος 1985

*Ο Πρωθυπουργός Ανδρέας Παπανδρέου, ύστερα από συνεδρίαση του Κυβερνητικού Συμβουλίου (ΚΥ.ΣΥΜ.) και του Ανώτατου Συμβουλίου Οικονομικής Πολιτικής (Α.Σ.Ο.Π.), έκανε την παρακάτω δήλωση:*

Όπως επεσήμανα και στη Θεσσαλονίκη, πριν λίγες βδομάδες, η ελληνική οικονομία αντιμετωπίζει μια σειρά από διαρθρωτικά προβλήματα, που δημιουργήσαν οι οικονομικές επιλογές της τελευταίας τριακονταετίας και επιτείνονται δυστυχώς από την παρατεινόμενη δυσμενή οικονομική συγκυρία στο εξωτερικό.

Από αυτό τον κατάλογο των προβλημάτων, θα ήθελα να σταθώ στο θέμα του ισοζυγίου πληρωμών. Δεν υποτιμούμε καθόλου τα άλλα προβλήματα. Το ισοζύγιο πληρωμών, όμως, έχει μια σημαντική εξωτερική διάσταση, που του προσδίδει μια προφανή ιδιαιτερότητα. Η κύρια αιτία του προβλήματος του ισοζυγίου πληρωμών της χώρας μας είναι η τεράστια απόκλιση, μεταξύ της διάρθρωσης της ζήτησης για προϊόντα ελληνικά τόσο από το εσωτερικό όσο και από το εξωτερικό, και της δικιάς μας, της εγχώριας παραγωγής.

Το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό με το ότι, λόγω της παρατεταμένης διεθνούς οικονομικής κρίσης και των υψηλών διεθνών επιτοκίων, οι άδηλοι πόροι και η εισροή κεφαλαίων από το εξωτερικό –τόσο σημαντικοί για την οικονομία μας– έχουν περιοριστεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια. Αυτό έχει σαν συνέπεια τα υψηλά ελλείμματα του ισοζυγίου πληρωμών. Αυτό, δηλαδή, που απλά περιγράφεται με τη φράση «δαπανάμε, σαν κοινωνία, πιο πολύ απ' ό,τι παράγουμε».

---

“ Το ισοζύγιο πληρωμών έχει μια σημαντική εξωτερική διάσταση, που του προσδίδει μια προφανή ιδιαιτερότητα. Η κύρια αιτία του προβλήματος, είναι η τεράστια απόκλιση μεταξύ της διάρθρωσης της ζήτησης για ελληνικά προϊόντα και της εγχώριας παραγωγής ”

---

Η κατάσταση αυτή, βραχυχρόνια, μπορεί να συντηρηθεί μόνο με δανεισμό από το εξωτερικό. Μακροχρόνια όμως, το επίπεδο του δανεισμού από το εξωτερικό, δεν μπορεί να διατηρείται σε υψηλά επίπεδα, χωρίς τη σοβαρή μείωση της πιστωληπτικής ικανότητας της χώρας και τελικά, χωρίς την απώλεια της οικονομικής ανεξαρτησίας της. Δηλαδή, του εθνικού μας ελέγχου, πάνω στη χάραξη της οικονομικής μας πολιτικής.

Η Κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ, που είναι τόσο ευαίσθητη σε θέματα που αφορούν την εθνική μας ανεξαρτησία, δεν είναι δυνατόν να διακινδυνεύσει, έστω και στο παραμικρό, μια τέτοια εξέλιξη. Γιατί, πέρα από το θέμα αρχής, που συνδέεται με τον περιορισμό της εθνικής ανεξαρτησίας, που θα ακολουθούσε μια υπερχρέωση της χώρας, υπάρχει και σοβαρή ιδεολογική αντίθεση με το είδος της οικονομικής πολιτικής που επιβάλλεται από τους διεθνείς χρηματοδοτικούς οργανισμούς, σε τέτοιες περιπτώσεις. Γιατί, όλοι ξέρουμε τις συνέπειες για τον λαό, από τις νεοφιλελεύθερες συνταγές, που επιβλήθηκαν σε όσες χώρες παρενέβηκαν οι διεθνείς οργανισμοί.

Έτσι, με πλήρη συναίσθηση των ευθυνών μας απέναντι στον ελληνικό λαό, είμαστε υποχρεωμένοι να πάρουμε μια σειρά γενναίες οικονομικές αποφάσεις, που είναι, όμως, δικής μας επιλογής, για να εξυγιάνουμε αποφασιστικά την οικονομία μας και ειδικότερα το ισοζύγιο πληρωμών. Αυτό γίνεται σήμερα, για να μη βρεθούμε στην ανάγκη αργότερα, να χάσουμε τη δυνατότητα εθνικών επιλογών, για τη λύση των προβλημάτων μας.

Η φύση και το είδος των μέτρων που αποφασίστηκαν σήμερα από την Κυβέρνηση συνδέονται άμεσα με τις γεννεσιουργές αιτίες, που κάνουν την ελληνική οικονομία προβληματική.

Άμεση και κύρια προτεραιότητά μας είναι η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των προϊόντων μας, ενώ, παράλληλα, επιταχύνεται η προσπάθεια αναδιάρθρωσης της

---

“ Με πλήρη συναίσθηση των ευθυνών μας απέναντι στον ελληνικό λαό, είμαστε υποχρεωμένοι να πάρουμε μια σειρά γενναίες οικονομικές αποφάσεις, που είναι, όμως, δικής μας επιλογής, για να εξυγιάνουμε, αποφασιστικά, την οικονομία μας και ειδικότερα το ισοζύγιο πληρωμών ”

---

”

ελληνικής παραγωγής, έτσι που να πλησιάζει πιο πολύ τα σημερινά καταναλωτικά πρότυπα στη χώρα μας και τις ανάγκες της διεθνούς ζήτησης.

Είναι φανερό ότι η ουσιαστική και μόνιμη λύση του προβλήματος συνδέεται με μια πολιτική στον χώρο της προσφοράς, δηλαδή της παραγωγής. Με άλλα λόγια, απαιτείται μια αναδιάρθρωση της παραγωγικής μας δομής, ώστε να μπορούμε να παράγουμε αυτά τα προϊόντα που ζητούνται, όχι μόνο στην εγχώρια αγορά αλλά και στο εξωτερικό.

Είναι εξάλλου αυτονόητο, ότι τα προϊόντα αυτά πρέπει να είναι ανταγωνιστικά, ώστε, στο μεν εσωτερικό να μην είναι ακριβότερα από τα εισαγόμενα, στις δε ξένες αγορές να μπορούν να ανταγωνιστούν τα αντίστοιχα ξένα προϊόντα.

Η αλλαγή αυτή στη δομή του παραγωγικού μας δυναμικού συνδέεται με την ανάπτυξη νέων δυναμικών κλάδων και τη σταδιακή συρρίκνωση των παραδοσιακών βιομηχανικών κλάδων. Απαιτεί επομένως εκτεταμένο επενδυτικό πρόγραμμα, σε εκείνους ακριβώς τους κλάδους, που εμφανίζουν σοβαρές προοπτικές και έχουν σίγουρο οικονομικό μέλλον.

Μόνο με νέες επενδύσεις θα αυξηθεί η παραγωγικότητα της οικονομίας και το κόστος της παραγωγής θα ξαναγίνει ανταγωνιστικό. Οι επενδύσεις, όμως, απαιτούν ένα κάποιο χρόνο. Έτσι, βραχυχρόνια, η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο με άλλα μέσα. Και αυτά είναι η εισοδηματική πολιτική, η συναλλαγματική πολιτική και ο περιορισμός των ελλειμμάτων του δημόσιου τομέα.

Η δέσμη των μέτρων, που αποφασίστηκαν σήμερα από το ΚΥΣΥΜ, με βάση και γνωμοδότηση του ΑΣΟΠ, είναι απαραίτητη για τον ουσιαστικό περιορισμό του ελλείμματος του ισοζυγίου πληρωμών, βραχυχρόνια, για ένα με δύο χρόνια. Έτσι ώστε να δοθεί μια πίστωση χρόνου στην αναπτυξιακή στρατηγική, για να αποδώσει

---

“ Η αλλαγή αυτή, στη δομή του παραγωγικού μας δυναμικού, συνδέεται με την ανάπτυξη νέων δυναμικών κλάδων και τη σταδιακή συρρίκνωση των παραδοσιακών βιομηχανικών κλάδων.

Μόνο με νέες επενδύσεις θα αυξηθεί η παραγωγικότητα της οικονομίας και το κόστος της παραγωγής θα ξαναγίνει ανταγωνιστικό ”

---

καρπούς. Αλλιώς, θα υπήρχε σημαντικός κίνδυνος, στα προσεχή δύο-τρία χρόνια, να θέσουμε υπό αμφισβήτηση την εθνική και οικονομική μας πορεία, όπως προσδιορίζονται από τις αρχές μας και την ιδεολογία μας.

Αυτό που θέλω να ξεκαθαρίσω είναι ότι δεν μιλάμε για μια πολιτική ζήτησης, που στοχεύει, όπως σ' άλλες χώρες, στο να γίνουν επενδύσεις με τη δημιουργία υπερκερδών για τον ιδιωτικό τομέα, σε βάρος του εργαζόμενου λαού. Ο δικός μας στόχος είναι να συγκρατηθεί το έλλειμμα του ισοζυγίου πληρωμών σε ανεκτά επίπεδα, που να επιτρέπουν την επιτάχυνση της ανάπτυξης και τη διαφύλαξη της ανεξαρτησίας μας.

Το κράτος, λοιπόν, προσανατολίζεται άμεσα σε μια αναπτυξιακή οικονομική πολιτική, γιατί μόνο μέσα από την ανάπτυξη θα αντιμετωπιστούν τα διαρθρωτικά προβλήματα της ελληνικής οικονομίας και θα επιτευχθούν οι στόχοι της Αλλαγής.

Τα πλαίσια αυτής της ανάπτυξης προσδιορίζονται από το αναπτυξιακό πρόγραμμα της Κυβέρνησής μας, που καλύπτει την περίοδο '83-'87. Πρέπει, όμως, να αναθεωρηθεί σε ό,τι αφορά κάποιους συγκεκριμένους στόχους του, με βάση τα νέα δεδομένα. Παράλληλα, θα εμπλουτιστεί με περισσότερες λεπτομέρειες και πιο εξειδικευμένους, ποσοτικούς και ποιοτικούς στόχους.

Με την κινητοποίηση του δημόσιου και του κοινωνικού τομέα της οικονομίας και την παράλληλη ενεργοποίηση του ιδιωτικού τομέα, θα εξασφαλίσουμε, στη νέα τετραετία που πρόσφατα άρχισε, τις επενδύσεις εκείνες που θα αλλάξουν ριζικά την εικόνα της ελληνικής οικονομίας και θα τη δρομολογίσουν, σταθερά, σε μια νέα αναπτυξιακή τροχιά. Τροχιά, που θα μας εξασφαλίζει την πρώτη και ισότιμη συμμετοχή στην τεχνολογική επανάσταση που συντελείται, αυτή την περίοδο, στις αναπτυσσόμενες χώρες.

---

“ Τα πλαίσια της αναπτυξιακής οικονομικής πολιτικής προσδιορίζονται από το αναπτυξιακό πρόγραμμα της Κυβέρνησής μας, που καλύπτει την περίοδο '83-'87. Πρέπει, όμως, να αναθεωρηθεί, σε ό,τι αφορά κάποιους συγκεκριμένους στόχους του, με βάση τα νέα δεδομένα. Παράλληλα, θα εμπλουτιστεί με περισσότερες λεπτομέρειες και πιο εξειδικευμένους, ποσοτικούς και ποιοτικούς στόχους ”

---

Χωρίς ανάπτυξη, είναι αδύνατη η προώθηση των κοινωνικών μας στόχων. Ο σοσιαλιστικός μετασχηματισμός που επιδιώκουμε και που πάει χέρι-χέρι με την κοινωνική πολιτική μας, με το κράτος πρόνοιας, σε μια στάσιμη ή φθίνουσα οικονομία, σίγουρα θα εκφυλιστεί. Και αυτό δεν πρόκειται να το επιτρέψουμε.

Με την εξυγίανση των προβληματικών επιχειρήσεων με μια σειρά αποφάσεων, καθαρίζουμε το έδαφος από τις ρωγμές του παρελθόντος και θεμελιώνουμε, σε γερές βάσεις, την παραπέρα πορεία μας.

Στις αμέσως προσεχείς εβδομάδες, θα ανακοινώσουμε τις λεπτομέρειες του προγράμματος για την ελληνοποίηση των προμηθειών, των μεγάλων δημόσιων οργανισμών και επιχειρήσεων, όπως ο ΟΤΕ και η ΔΕΗ, ώστε να παράγονται, πια, στην Ελλάδα, όσο το δυνατό μεγαλύτερο κομμάτι, από τον εξοπλισμό και τα μηχανήματα, που έχουν ανάγκη.

Έτσι, θα ενισχυθεί αποφασιστικά η εγχώρια παραγωγή και θα αυξηθούν, σημαντικά, οι νέες θέσεις εργασίας.

7

---

**66** Χωρίς ανάπτυξη, είναι αδύνατη η προώθηση των κοινωνικών μας στόχων. Ο σοσιαλιστικός μετασχηματισμός που επιδιώκαμε και που πάει χέρι-χέρι με την κοινωνική πολιτική μας, με το κράτος πρόνοιας, σε μια στάσιμη ή φθίνουσα οικονομία, σίγουρα θα εκφυλιστεί. Και αυτό δεν πρόκειται να το επιτρέψουμε **99**

---

Παράλληλα, τα επενδυτικά προγράμματα του δημόσιου τομέα, όπως και το πρόγραμμα δημόσιων επενδύσεων, στοχεύουν σε δύο βασικούς στόχους: Πρώτο, την ενίσχυση δραστηριοτήτων έντασης εργασίας, ώστε να δημιουργηθούν όσο το δυνατό περισσότερες νέες θέσεις εργασίας. Δεύτερο, στην τεχνολογική αναβάθμιση της οικονομίας.

Μέσα στους αμέσως επόμενους μήνες, επίσης, θα προχωρήσουμε στην ίδρυση τράπεζας για τους μικρομεσαίους και στη σταδιακή προσαρμογή του πιστωτικού μας συστήματος, που απαλλαγμένο πια από το τεράστιο βάρος των προβληματικών επιχειρήσεων, θα μπορέσει να στηρίξει αποφασιστικά την αναπτυξιακή μας προσπάθεια.

Η Κυβέρνηση, ενισχύοντας κάθε σωστή αναπτυξιακή πρωτοβουλία, μπορεί να διαβεβαιώσει τον ελληνικό λαό, ότι έχει και τη γνώση και την πολιτική βούληση να κάνει τη δεύτερη τετραετία της στην εξουσία, σταθμό στην αναπτυξιακή πορεία της χώρας μας.

Έχουμε άλλωστε κάθε λόγο να είμαστε αισιόδοξοι, γιατί γνωρίζουμε ότι ο ελληνικός λαός και οι διάφοροι κοινωνικοί φορείς, διαθέτουν και γνώση και ωριμότητα και κρίση. Η Κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ, σ' όλη τη διάρκεια της πρώτης τετραετίας, έδωσε αναμφισβήτητα δείγματα γραφής, για τη συνέπειά της στους ιδεολογικούς της στόχους. Το κοινωνικό έργο που επιτελέσαμε και η φροντίδα μας για τους μη προνομιούχους Έλληνες δεν έχουν προηγούμενο στην πολιτική ιστορία του τόπου μας.

8 Παρά τις ανεύθυνες και δημαγωγικές θέσεις που ακούγονται από πολιτικές παρατάξεις, που φαίνεται ότι δεν κατανοούν τη σοβαρότητα της κατάστασης, οι εργαζόμενοι, όπως και ο κάθε καλοπροαίρετος πολίτης, γνωρίζουν ότι η εξασφάλιση του οικονομικού μέλλοντος της χώρας απαιτεί τολμηρές αποφάσεις και πολιτική υπευθυνότητα.

Ο λαός μας, με το αλάθητο αισθητήριο που διαθέτει, είμαι βέβαιος ότι θα στηρίξει, αποφασιστικά, τις προσπάθειες της Κυβέρνησης, της δικιάς του Κυβέρνησης.

Με το θεσμικό πλαίσιο που διαμορφώνουμε, οι ίδιοι οι εργαζόμενοι και οι άλλοι εκπρόσωποι των κοινωνικών φορέων συμμετέχουν, ενεργά, στις διαδικασίες του δημοκρατικού προγραμματισμού, στα όργανα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, στη διαδικασία των κοινωνικοποιημένων επιχειρήσεων του δημόσιου τομέα και σε λίγο στα Εποπτικά Συμβούλια, που θα θεσπίσουμε, κατά κλάδο, σε στρατηγικούς τομείς της οικονομίας.

---

“ Η Κυβέρνηση, όπως και όποτε χρειάστηκε, αναλαμβάνει ακέραιες τις ιστορικές της ευθύνες, για τις μόνες ρεαλιστικές και ελπιδοφόρες συνάμα επιλογές, που έκανε σήμερα.

Ελπίζω, ειλικρινά, ότι και οι άλλοι παράγοντες της πολιτικής μας ζωής θα επιδείξουν τη σοβαρότητα και την υπευθυνότητα που απαιτούν οι περιστάσεις, που απαιτούν οι καιροί.

Είμαι βέβαιος, πάντως, ότι ο ελληνικός λαός θα στηρίξει ενεργά την προσπάθειά μας, για την εξυγίανση και ανάπτυξη της οικονομίας, που είναι απαραίτητη προϋπόθεση, για την κοινωνία που ονειρευόμαστε και που πασχίζουμε να οικοδομήσουμε ”

---

Έτσι, στη διαμόρφωση και υλοποίηση των αποφάσεων που τον αφορούν, συμμετέχει ο ίδιος ο λαός, ενώ παράλληλα μπορεί να μας ελέγχει, συστηματικά, σε κάθε μας βήμα.

Η Κυβέρνηση, όπως και όποτε χρειάστηκε στο παρελθόν, αναλαμβάνει ακέραιες τις ιστορικές της ευθύνες, για τις μόνες ρεαλιστικές και ελπιδοφόρες συνάμα επιλογές που έκανε σήμερα.

Ελπίζω, ειλικρινά, ότι και οι άλλοι παράγοντες της πολιτικής μας ζωής θα επιδείξουν τη σοβαρότητα και την υπευθυνότητα που απαιτούν οι περιστάσεις, που απαιτούν οι καιροί.

Είμαι βέβαιος, πάντως, ότι ο ελληνικός λαός θα στηρίξει ενεργά την προσπάθειά μας, για την εξυγίανση και ανάπτυξη της οικονομίας, που είναι απαραίτητη προϋπόθεση, για την κοινωνία που ονειρευόμαστε και που πασχίζουμε να οικοδομήσουμε.

Και ότι, για την επιλογή του αυτή, θα δικαιωθεί, σίγουρα.

---

## Ομιλία του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας Κώστα Σημίτη

---

“ Η Κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ την πρώτη τετραετία απέδωσε πρωταρχική σημασία στην ικανοποίηση αναγκών για περισσότερη κοινωνική δικαιοσύνη, για βελτίωση των χαμηλών εισοδημάτων, για αλλαγή θεσμών. Σε πολλούς τομείς η επιτυχία ήταν σημαντική και υπενθυμίζω την αύξηση μισθών και συντάξεων, την αύξηση του αγροτικού εισοδήματος, τη βελτίωση του κοινωνικού μισθού κ.ά. ”

Θέλω να σας ενημερώσω απόψε για τα μέτρα οικονομικής πολιτικής που αποφάσισε η Κυβέρνηση. Δεν θα σας κουράσω με την απαρίθμηση των μέτρων. Είναι πολλά. Θα τα ακούσατε ήδη από τα δελτία ειδήσεων.

Θα προσπαθήσω να εξηγήσω σε απλή γλώσσα τη φύση και την έκταση των προβλημάτων που κάνουν επιτακτική την πολιτική που θα ακολουθήσουμε.

Η Κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ την πρώτη τετραετία απέδωσε πρωταρχική σημασία στην ικανοποίηση αναγκών για περισσότερη κοινωνική δικαιοσύνη, για βελτίωση των χαμηλών εισοδημάτων, για αλλαγή θεσμών. Σε πολλούς τομείς η επιτυχία ήταν σημαντική και υπενθυμίζω την αύξηση μισθών και συντάξεων, την αύξηση του αγροτικού εισοδήματος, τη βελτίωση του κοινωνικού μισθού κ.ά.

Η προσπάθεια αυτή για να μπορεί να συνεχισθεί και τη δεύτερη τετραετία με την ίδια ένταση προϋπόθετε την ταυτόχρονη βελτίωση της παραγωγικής ικανότητάς μας. Κυρίως στον βιομηχανικό τομέα θα έπρεπε να παραγάγουμε περισσότερα προϊόντα με καλύτερη ποιότητα και σε πιο ανταγωνιστικές τιμές. Όμως αυτό δεν έγινε. Έτσι σωρεύτηκαν τα προβλήματα που μας απασχολούν σήμερα.

Η ανάπτυξη και η οικονομική πρόοδος απαιτούν ένα σταθερό οικονομικό βάθρο, απαιτούν μηχανισμούς που εξασφαλίζουν τη συνεχή βελτίωση των οικονομικών αποτελεσμάτων όπως της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητας. Η ανάπτυξη προϋποθέτει να δημιουργούμε και να επενδύουμε το πλεόνασμα της δουλειάς μας. Προϋποθέτει να παράγουμε περισσότερο απ' ό,τι καταναλώνουμε. Αυτό όμως δεν συμβαίνει.

Το πιο άμεσο, το πιο πιεστικό πρόβλημα της οικονομίας μας είναι το ισοζύγιο πληρωμών που είναι επικίνδυνα ελλειμματικό. Τι σημαίνει αυτό; Για τους περισσότερους από μας το ισοζύγιο πληρωμών είναι κάτι απόμακρο, πιστεύουμε ότι δεν μας αφορά. Όμως αφορά τον καθένα. Πληρώνουμε για εισαγωγές από το εξωτερικό 450 δισεκατομμύρια δραχμές περισσότερο απ' ό,τι εισπράττουμε για τις εξαγωγές μας – 450 δισεκατομμύρια! – τα οποία καλύπτουμε με εξωτερικό δανεισμό. Αυτό σημαίνει ότι ο μέσος πολίτης, ο οποίος βέβαια επιβαρύνεται και κατά ένα ποσοστό από το κόστος για την εθνική άμυνα, για τη δημόσια διοίκηση, για την παιδεία, για τις υπηρεσίες και συντάξεις, αυτός ο μέσος πολίτης για κάθε χιλιάριο που ξοδεύει, δανείζεται από το εξωτερικό τις ογδόντα δραχμές. Από κάθε χιλιάριο που ξοδεύει ο μέσος πολίτης, μόνο οι 920 δραχμές βγαίνουν από τη δικιά μας παραγωγή. Τα υπόλοιπα είναι δανεικά. Αυτό δεν μπορεί να συνεχιστεί. Κανένας δεν θα συνεχίσει να μας δανείζει μ' αυτό τον ρυθμό. Σύντομα το φορτίο των τόκων και χρεωλυσιών θα γίνει δυσβάστακτο.

Οι πηγές του κακού είναι διάφορες. Αρχίζω από την πιο καίρια, την πιο βασική. Υστερούμε, και υστερούμε σημαντικά σε ανταγωνιστικότητα. Αυτό θα πει ότι οι ξένοι δεν αγοράζουν τα προϊόντα μας. Από την άλλη μεριά ο μέσος Έλληνας, ο καθένας από μας, αγοράζει ξένα προϊόντα όχι μόνο όταν δεν υπάρχουν παρόμοια ελληνικά, αλλά και όταν υπάρχουν, γιατί, συγκρίνοντας την ποιότητα, βρίσκει τα ξένα καλύτερα και πιο φθηνά. Στη βιομηχανία και βιοτεχνία μας δεν γίνονται επενδύσεις, πράγμα που μακροπρόθεσμα μειώνει ακόμα περισσότερο την

---

“ Η ανάπτυξη και η οικονομική πρόοδος απαιτούν ένα σταθερό οικονομικό βάθρο, απαιτούν μηχανισμούς που εξασφαλίζουν τη συνεχή βελτίωση των οικονομικών αποτελεσμάτων, όπως της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητας. Η ανάπτυξη προϋποθέτει να δημιουργούμε και να επενδύουμε το πλεόνασμα της δουλειάς μας. Προϋποθέτει να παράγουμε περισσότερο απ' ό,τι καταναλώνουμε ”

---

ανταγωνιστικότητά τους. Οι μισθοί των εργαζομένων που προσδιορίζουν σε μεγάλο βαθμό το κόστος της παραγωγής είναι χαμηλοί σε σύγκριση με τους μισθούς στις ανεπτυγμένες χώρες της Ευρώπης και Βορείου Αμερικής. Όμως η παραγωγικότητα της εργασίας είναι πολύ χαμηλότερη ώστε, παρά τις χαμηλές αμοιβές, τα προϊόντα μας όταν συγκρίνονται ως προς την ποιότητα είναι ακριβότερα.

Η βελτίωση του παραγωγικού μας δυναμικού, η διόρθωση αυτής της κατάστασης που περιέγραψα, απαιτεί χρόνο. Εν τω μεταξύ χρειάζονται, όμως, επείγοντα και αποφασιστικά μέτρα για την επανακατάκτηση του απωλεσθέντος εδάφους. Τα κύρια μέτρα τα οποία προέκρινε η Κυβέρνηση έχουν δύο σκέλη. Το ένα σκέλος είναι η υποτίμηση της δραχμής απέναντι στα ξένα νομίσματα κατά 15%. Τι σημαίνει αυτό; Σημαίνει ότι οι εξαγωγές μας, αν οι τιμές τους σε δραχμές είναι αμετάβλητες, θα κοστίζουν φθηνότερα. Αν πάλι οι τιμές των εξαγωγών μας σε δραχμές αυξηθούν κάπως, θα προκύψει ένα δυνατό κέρδος για εξαγωγές με επίσης ευεργετικά αποτελέσματα.

Αντίστοιχα θα αυξηθεί το κόστος σε δραχμές των εισαγωγών με συνέπεια τα εγχώρια προϊόντα να γίνουν πιο ανταγωνιστικά και να υποκαταστήσουν πολλά ξένα στην αγορά. Θα πουλάμε επομένως περισσότερα στο εξωτερικό, αλλά και στο εσωτερικό.

---

“ Θα αυξηθεί το κόστος σε δραχμές των εισαγωγών, με συνέπεια τα εγχώρια προϊόντα να γίνουν πιο ανταγωνιστικά και να υποκαταστήσουν πολλά ξένα στην αγορά ”

---

Η Κυβέρνηση δεν καινοτομεί με την υποτίμηση της δραχμής. Όλες οι χώρες, με ένα σημαντικό ιδιωτικό τομέα στην οικονομία τους, καταφεύγουν στην υποτίμηση όταν έχουν υποστεί σημαντική απώλεια στην ανταγωνιστικότητά τους. Έμμεσα αυτό συνέβη ακόμα και στο αμερικάνικο δολλάριο και μάλιστα πολύ πρόσφατα. Η καινοτομία της πολιτικής μας εντοπίζεται στη ρύθμιση για τα εισοδήματα που θα αναλύσω.

Θα με ρωτήσετε γιατί περιμένουμε να διατηρηθεί το όφελος που θα προκύψει από την υποτίμηση, όταν προ τριετίας εξανεμίστηκε σε σύντομο διάστημα. Θα απαντήσω. Από τη διεθνή εμπειρία είναι γνωστές οι συνθήκες κάτω από τις οποίες διατηρείται και εκείνες κάτω από τις οποίες εξανεμίζεται. Εξανεμίζεται όταν οι αυξήσεις τιμών που προκύπτουν από την υποτίμηση περάσουν στα εισοδήματα και αλυσιδωτά από τα εισοδήματα στις τιμές και τανάπαλιν, μέσα σε ένα φαύλο πληθωριστικό κύκλο.

Τα μέτρα τα οποία θα διαφυλάξουν την ανταγωνιστικότητα αφορούν την τροποποίηση της ΑΤΑ και τον έλεγχο των υπόλοιπων εισοδημάτων.

Δύο είναι οι βασικές τροποποιήσεις της ΑΤΑ που θα καθιερωθούν. Εκείνη, που σχετίζεται ιδιαίτερα με την ανταγωνιστικότητα, είναι η τροποποίηση σύμφωνα με την οποία, με έναρξη την 1η Ιανουαρίου 1986, θα αφαιρούνται οι αυξήσεις των τιμών των εισαγόμενων προϊόντων από τη χορηγούμενη ΑΤΑ.

Αυτό υπαγορεύει η κοινή λογική. Δεν μπορούμε να υποτιμούμε για να βελτιώνουμε την ανταγωνιστικότητα και μετά να αυξάνουμε τα χρηματικά εισοδήματα και έτσι να επιβαρύνουμε το κόστος και να εξουδετερώνουμε τη βελτίωση που επιδιώκαμε.

Η δεύτερη τροποποίηση της ΑΤΑ σχετίζεται και με τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, αλλά ιδιαίτερα με τη μείωση του ρυθμού πληθωρισμού. Ο πληθωρισμός μας επί χρόνια κυμαίνεται γύρω στο 20% και είναι τώρα τριπλάσιος του μέσου όρου της ΕΟΚ. Είναι κοινή διαπίστωση ότι αυτό δεν πρέπει με κανένα τρόπο να συνεχιστεί. Αλλά με το σύστημα αύξησης των εισοδημάτων που οδηγεί σε βελτιώσεις, χωρίς σχέση με την παραγωγικότητα και άρα σε ψηλότερες τιμές για την ίδια παραγωγή, διακινδυνεύουμε τον ρυθμό του πληθωρισμού. Γι' αυτό και παρ' όλες τις προσπάθειες που καταβλήθηκαν τα πρόσφατα χρόνια ο ρυθμός του πληθωρισμού δεν άλλαξε.

---

“ Με το σύστημα αύξησης των εισοδημάτων που οδηγεί σε βελτιώσεις, χωρίς σχέση με την παραγωγικότητα και άρα σε ψηλότερες τιμές για την ίδια παραγωγή, διακινδυνεύουμε τον ρυθμό του πληθωρισμού...  
Η Κυβέρνηση έχει μεθοδεύσει με τα σημερινά μέτρα μία πορεία η οποία θα οδηγήσει σε χαμηλότερο πληθωρισμό ”

---

Η Κυβέρνηση έχει μεθοδεύσει με τα σημερινά μέτρα μία πορεία η οποία θα οδηγήσει σε χαμηλότερο πληθωρισμό. Όχι όμως αμέσως, γιατί μεταξύ άλλων η υποτίμηση θα έχει παροδικά μία αυξητική επίδραση στον πληθωρισμό.

Αλλά επαναλαμβάνω – παροδικά! Προς το τέλος του 1986 ή τις αρχές του 1987 θα αρχίσει μία αισθητότατη μείωση του πληθωρισμού από τα σημερινά του επίπεδα και η μείωση θα συνεχισθεί με ταχύ ρυθμό. Όχι αμέσως, αλλά σύντομα, μετά από ένα χρόνο, θα δούμε αυτό το αποτέλεσμα.

Η δεύτερη, λοιπόν, τροποποίηση της ΑΤΑ έχει ως εξής:

Από την 1η Ιανουαρίου 1986, αντί η αυτόματη αναπροσαρμογή να αποζημιώνει για την αύξηση του τιμάριθμου το προηγούμενο τετράμηνο, θα αποζημιώνει για την προσδοκώμενη αύξηση του τιμάριθμου το τρέχον τετράμηνο με διορθωτική αναπροσαρμογή στο τέλος του έτους αν ο πραγματοποιηθείς πληθωρισμός αποκλίνει από τον προσδοκώμενο.

Με τη μετάβαση από το ένα σύστημα στο άλλο θα επιβαρυνθούν οι μισθωτοί, όχι τόσο βέβαια όσο δείχνουν οι αριθμοί, αλλά αρκετά λιγότερο.

Θα αναρωτηθούν μερικοί. Και πάλι μόνο οι εργαζόμενοι θα κληθούν να πληρώσουν; Όχι, βέβαια. Τα μέτρα που ανακοινώθηκαν συμπεριλαμβάνουν μια σειρά από ρυθμίσεις που επιβαρύνουν και τις άλλες ομάδες του πληθυσμού. Συμπεριλαμβάνουν έκτακτη φορολογική εισφορά για τους επιχειρηματίες και τους αυτοαπασχολούμενους. Συμπεριλαμβάνουν κανόνες ελέγχου και ποινικοποίησης της φοροδιαφυγής. Προβλέπουν ελέγχους τιμών και αποθεμάτων για να περιορισθεί κατά το δυνατόν η κερδοσκοπία. Τα βάρη πρέπει να τα φέρουν όλοι και αυτή είναι η επιδίωξή μας.

Μη επώδυνα μέσα δυστυχώς δεν υπάρχουν. Εμείς όλοι καθορίζουμε τις οικονομικές δραστηριότητες και εμείς υποχρεωτικά πρέπει να επωμισθούμε τα βάρη της

---

“ Εμείς όλοι καθορίζουμε τις οικονομικές δραστηριότητες και εμείς υποχρεωτικά πρέπει να επωμισθούμε τα βάρη της σταθεροποίησης ”

---

σταθεροποίησης της οικονομίας. Η Κυβέρνηση είναι πεπεισμένη ότι επέλεξε μέτρα τα οποία ελαχιστοποιούν το συνολικό κόστος της εξομάλυνσης της κατάστασης. Δεν ισχυριζόμαστε ότι δεν απαιτούνται θυσίες. Ισχυριζόμαστε όμως ότι οι θυσίες είναι οι μικρότερες δυνατές για την επίτευξη των στόχων της μεγάλης βελτίωσης του ισοζυγίου πληρωμών και μεσοπρόθεσμα της δραστηκής μείωσης του πληθωρισμού.

Η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας δεν φτάνει για να μειώσει αρκετά τη διαφορά μεταξύ του χιλιάριку που ξοδεύουμε και των 920 δραχμών που αντιστοιχούν προς αυτό που παράγουμε. Για να μειώσουμε τη διαφορά πρέπει, μας αρέσει δεν μας αρέσει, να μειώσουμε το έλλειμμα του κρατικού προϋπολογισμού και του δημόσιου τομέα. Τι είναι αυτό το έλλειμμα. Είναι το αποτέλεσμα του ότι για κάθε χίλιες δραχμές που ξοδεύει η Κυβέρνηση εισπράττει αυτό τον χρόνο, το 1985, από φόρους μόνο 650 δραχμές. Οι υπόλοιπες 350 δραχμές, το 35% είναι το έλλειμμα για το οποίο το κράτος δανείζεται και στο εσωτερικό και στο εξωτερικό. Τα έσοδα του κράτους δεν καλύπτουν τα έξοδά του.

Και αυτός ο υπολογισμός δεν περιλαμβάνει τα ελλείμματα των δημόσιων επιχειρήσεων και οργανισμών. Όλοι βέβαια θέλουμε καλύτερες συντάξεις, περισσότερα και καλύτερα σχολεία, βελτιωμένη ιατρική περίθαλψη, αυξημένες κρατικές επενδύσεις που καλυτερεύουν την ποιότητα ζωής και προωθούν τους αναπτυξιακούς μας στόχους, πιο καλό εξοπλισμό για τις ανάγκες της εθνικής μας άμυνας, φθηνότερο ηλεκτρικό, τηλέφωνο και εισιτήρια. Αλλά, ή πρέπει να μειώσουμε τις απαιτήσεις μας ή πρέπει να πληρώσουμε περισσότερους φόρους.

Ένας λογικός δανεισμός του δημόσιου τομέα είναι απόλυτα θεμιτός, όταν μάλιστα προορίζεται για τη χρηματοδότηση επενδύσεων παραγωγικής φύσεως. Αλλά ένας δανεισμός που αντιπροσωπεύει το 18% του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος δεν δικαιολογείται. Είναι ένας δανεισμός που δημιουργεί σημαντικότερα προβλήματα.

---

“ Για κάθε χίλιες δραχμές που ξοδεύει η Κυβέρνηση εισπράττει αυτό τον χρόνο, το 1985, από φόρους μόνο 650 δραχμές. Οι υπόλοιπες 350 δραχμές, το 35%, είναι το έλλειμμα το οποίο το κράτος δανείζεται και στο εσωτερικό και στο εξωτερικό...

“Η πρέπει να μειώσουμε τις απαιτήσεις μας ή πρέπει να πληρώσουμε περισσότερους φόρους

”

---

Στην αρχή της ομιλίας μου ανέφερα ότι θα εξηγήσω πώς συμβαίνει για κάθε χιλίαρικο που ξοδεύει ο μέσος πολίτης να δανείζεται τις 80 δραχμές από το εξωτερικό. Να η εξήγηση. Επειδή ο μέσος πολίτης πληρώνει στο δημόσιο με τον ένα ή τον άλλο τρόπο πολύ λιγότερο απ' ό,τι το δημόσιο ξοδεύει για λογαριασμό του, αυτό οδηγεί σε δανεισμό τού δημόσιου τομέα, ένα μέρος του οποίου προέρχεται από το εξωτερικό.

Για να μειώσουμε λοιπόν σε λογικά επίπεδα το έλλειμμα του ισοζυγίου πληρωμών και συνεπώς και του εξωτερικού δανεισμού πρέπει να μειώσουμε σε πιο λογικά επίπεδα και το έλλειμμα του κρατικού προϋπολογισμού, καθώς και του δημόσιου τομέα γενικότερα. Η Κυβέρνηση θα περικόψει στον προϋπολογισμό τού 1986 δραστικά τις δαπάνες. Θα επιδιώξουμε μια διοίκηση που λειτουργεί με λιγότερο κόστος, πιο αποτελεσματικά, πιο παραγωγικά.

17

Στόχος μας παραμένει πάντα η ανάπτυξη. Τούτο δεν φαίνεται τόσο ξεκάθαρα στα όσα είπα μέχρι τώρα. Θα μπορούσα να επαναλάβω τούτη τη στιγμή τις γενικές κατευθύνσεις της Κυβερνητικής Πολιτικής, όπως διατυπώθηκαν από τον Πρωθυπουργό στις προγραμματικές δηλώσεις, για να δείξω ότι τα όσα μέτρα παίρνονται σήμερα δεν αφορούν παρά μία πλευρά ενός πολύ ευρύτερου και πιο ολοκληρωμένου προγράμματος, ότι τα βραχυπρόθεσμα μέτρα που παίρνουμε δεν αποτελούν παρά μέσο πολιτικής και όχι στόχο. Αφορούν το σήμερα και όχι το αύριο. Οι στόχοι μας είναι πολύ ευρύτεροι και παραμένουν αναλλοίωτοι. Για να προχωρήσουμε στην πραγματοποίησή τους, το Συμβούλιο Εμπειρογγνωμόνων που εξέτασε την οικονομική κατάσταση και εκτίμησε την αποτελεσματικότητα των διαφόρων μέτρων θα αρχίσει άμεσα να εξετάζει και μέτρα για την προώθηση των διαρθρωτικών αλλαγών που είναι αναγκαίες για την αυτοδύναμη οικονομική ανάπτυξη και τη δικαιότερη κατανομή του εισοδήματος και του πλούτου.

Η Κυβέρνηση θα οριστικοποιήσει μέχρι τέλος του χρόνου τα μέτρα για την αύξηση της απασχόλησης και τη μείωση τη ανεργίας, για την ανάπτυξη βιομηχανικών δραστηριοτήτων, για την προώθηση των εξαγωγών, την ταχύτερη πραγματοποίηση δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων. Ταυτόχρονα, θα προχωρήσει τις θεσμικές αλλαγές που θα εξασφαλίζουν συμμετοχή στη λήψη των αποφάσεων, περισσότερο κοινωνικό έλεγχο, δημοκρατικό προγραμματισμό και έτσι στη βαθμιαία δημιουργία νέων παραγωγικών σχέσεων. Για τη δραστηριότητα επιχειρήσεων και οργανισμών, για τις κοινωνικοποιήσεις, για τα εποπτικά συμβούλια, για τον δημοκρατικό προγραμματισμό θα υπάρξουν επίσης μέχρι τέλος του χρόνου συγκεκριμένες αποφάσεις. Έχει γίνει αρκετή δουλειά, χρειάζεται η συμπλήρωσή της και η λήψη των οριστικών αποφάσεων.

Η οικονομική εξέλιξη δεν είναι όπως ίσως όλοι θα θέλαμε, μία εξέλιξη χωρίς προβλήματα, όπου η κάθε μέρα που διαδέχεται την άλλη φέρνει αυτόματα και μία βελτίωση των συνθηκών ζωής μας. Η οικονομική ανάπτυξη έχει και προβλήματα και δυσκολίες.

Χρειάζεται και προσπάθεια και κόπο. Η προσπάθεια αυτή δείχνει χειροπιαστά αποτελέσματα όταν υπάρχουν αναπτυξιακοί στόχοι, αναπτυξιακή πολιτική και θέληση να οδηγήσουμε τη χώρα σε ένα ψηλότερο επίπεδο. Η κυβέρνηση έχει και τους στόχους και την πολιτική και προπαντός τη θέληση να αγωνιστεί για ένα καλύτερο αύριο γιατί εκφράζει την τεράστια πλειοψηφία των εργαζομένων.

Σήμερα δείχνουμε ότι θα εξακολουθήσουμε την προσπάθειά μας με συστηματικότητα, με επιμονή, με καθοδηγητή το όραμά μας και όχι τις πιέσεις της ημέρας. Σήμερα δείχνουμε ότι είμαστε σε θέση να καθοδηγούμε την πορεία της οικονομίας μας και γι' αυτό να πετύχουμε εκείνο που επιδιώκουμε. Γι' αυτό και είμαστε αισιόδοξοι.

---

“ Η Κυβέρνηση θα οριστικοποιήσει μέχρι τέλος του χρόνου τα μέτρα για την αύξηση της απασχόλησης και τη μείωση της ανεργίας, για την ανάπτυξη βιομηχανικών δραστηριοτήτων, για την προώθηση των εξαγωγών, την ταχύτερη πραγματοποίηση δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων. Ταυτόχρονα, θα προχωρήσει τις θεσμικές αλλαγές που θα εξασφαλίζουν συμμετοχή στη λήψη των αποφάσεων, περισσότερο κοινωνικό έλεγχο, δημοκρατικό προγραμματισμό και έτσι στη βαθμιαία δημιουργία νέων παραγωγικών σχέσεων”

---

---

## Το Κυβερνητικό Συμβούλιο αποφάσισε τα εξής οικονομικά μέτρα

---

### I. ΒΡΑΧΥΧΡΟΝΙΑ ΜΕΤΡΑ

#### 1. Συναλλαγματική Πολιτική

Άμεση εφάπαξ υποτίμηση της δραχμής της τάξεως του 15%. Έτσι ενώ στο κλείσιμο της αγοράς συναλλάγματος σήμερα η ισοτιμία ήταν 132,56 δρχ. το δολλάριο, η νέα ισοτιμία, που έχει άμεση εφαρμογή, είναι 155,95 το δολλάριο. Η υποτίμηση αυτή της δραχμής έναντι του δολλαρίου ισχύει φυσικά και σε σχέση με τα άλλα νομίσματα.

#### 2. Πολιτική Τιμών και Εισοδημάτων

- α) Τροποποίηση του ισχύοντος συστήματος ΑΤΑ από την 1η Ιανουαρίου 1986 ως εξής: **Πρώτο**, αναπροσαρμογή των ονομαστικών αμοιβών με βάση την προβλεπόμενη εξέλιξη των τιμών στο επόμενο τετράμηνο (και όχι με βάση τον πληθωρισμό που σημειώθηκε στο προηγούμενο τετράμηνο). **Δεύτερο**, αφαίρεση από την αναμενόμενη αύξηση του δείκτη τιμών καταναλωτή της επίπτωσης του εισαγόμενου πληθωρισμού.

- β) Καθιέρωση δια νόμου, για το 1986 και το 1987, κανόνα ότι το ανώτατο ποσοστό αύξησης των αποδοχών για τους μισθωτούς του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα θα είναι εκείνο που προκύπτει από την τροποποιημένη ΑΤΑ.
- γ) Στους μισθωτούς του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα των οποίων οι συνολικές ακαθάριστες μηνιαίες αποδοχές είναι την 31.12.85 μεγαλύτερες από 150.000 δρχ. δεν θα χορηγηθεί ΑΤΑ την 1.1.86.

Τα ειδικά μισθολόγια των στρατιωτικών και δικαστικών θα εφαρμοστούν από 1.7.86. Η αύξηση θα πραγματοποιηθεί σε δύο δόσεις.

- δ) Η αύξηση των αγροτικών τιμών θα είναι μικρότερη από τον επιδιωκόμενο πληθωρισμό. Για την επίτευξη του στόχου αυτού η πράσινη ισοτιμία της δραχμής, με βάση την οποία υπολογίζονται οι τιμές των κυρίων προϊόντων, θα προσαρμοσθεί μερικά μόνο στην επίσημη ισοτιμία της δραχμής.
- 20 ε) Περιορισμός του διαθέσιμου εισοδήματος των επιχειρηματιών και των αυτοαπασχολούμενων μέσω πάταξης της φοροδιαφυγής. Έκτακτη εφάπαξ εισφορά επί των κερδών των επιχειρήσεων και ελεύθερων επαγγελματιών.
- στ) Άσκηση αποτελεσματικού ελέγχου των τιμών ιδιαίτερα στον τομέα των εισαγωγών.

### **3. Μέτρα για τον περιορισμό των ελλειμμάτων του δημόσιου τομέα**

Μείωση του συνολικού ελλείμματος του δημόσιου τομέα ως ποσοστό του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ) κατά τέσσερις μονάδες σε σύγκριση με το 1985.

Για την επίτευξη του στόχου αυτού θα επιδιωχθεί:

**Πρώτο:** Μείωση του ρυθμού αύξησης των δαπανών του τακτικού προϋπολογισμού:

- περιορισμός των προσλήψεων στο ελάχιστο δυνατόν
- περικοπή ελαστικών δαπανών
- μείωση των επιδοτήσεων των επιτοκίων των τραπεζικών καταθέσεων.

**Δεύτερο:** Καθιέρωση μηχανισμών για τον αυστηρό έλεγχο και τη συγκράτηση των δαπανών των υπουργείων στα όρια που προβλέπει ο κρατικός προϋπολογισμός.

**Τρίτο:** Αύξηση των φορολογικών εσόδων από:

- Σύλληψη διαφεύγουσας φορολογητέας ύλης. Ειδικότερα θα γίνουν τα εξής:
  - Ποινικοποίηση της φορολογικής απάτης σε συγκεκριμένες περιπτώσεις που θα περιγραφούν περιοριστικά στον Νόμο.
  - Ποινικοποίηση της μη απόδοσης στο Δημόσιο παρακρατούμενων και ορισμένων επιρριπτόμενων στην κατανάλωση φόρων.
  - Επιβολή αυστηρότερων διοικητικών κυρώσεων για τη μη υποβολή ή την υποβολή ανειλικρινών φορολογικών δηλώσεων, στις περιπτώσεις που έχουν διαφύγει μεγάλα ποσά φόρου.
  - Αυστηρός έλεγχος στη διακίνηση των αγαθών και επιβολή αυστηρών διοικητικών κυρώσεων στις περιπτώσεις διακίνησης χωρίς φορολογικά στοιχεία ή με ανακριβή στοιχεία.
  - Έλεγχος των λιανικών πωλήσεων για να είναι δυνατή η σύλληψη της φορολογητέας ύλης, κύρια των μεγάλων επιχειρήσεων.

- Αναμόρφωση του Κώδικα Φορολογικών Στοιχείων ώστε να περιοριστούν οι δυνατότητες φοροδιαφυγής.
- Βαθμιαία κατάργηση των φορολογικών απαλλαγών.
- Αυστηρή εφαρμογή των κανόνων που ισχύουν σήμερα για τη φορολόγηση του αγροτικού εισοδήματος και έλεγχος της συμμόρφωσης των αγροτών, που έχουν ακαθάριστο εισόδημα πάνω από 3.000.000, προς τις φορολογικές τους υποχρεώσεις.
- Καθιέρωση μαχητών τεκμηρίων στη φορολογία των άλλων εισοδημάτων που δεν προέρχονται από μισθωτές υπηρεσίες.

**Τέταρτο:** Καθιέρωση συστηματικού ελέγχου των δημόσιων επιχειρήσεων και οργανισμών με σκοπό τον περιορισμό των ελλειμμάτων τους με συμπίεση των δαπανών λειτουργίας τους και με βαθμιαία αναπροσαρμογή των τιμολογίων τους.

#### 4. Νομισματική Πολιτική

Στα πλαίσια της προσπάθειας για την εκλογίκευση της διάρθρωσης των επιτοκίων, θα καθιερώνεται κατώτατο επιτόκιο χορηγήσεων που θα είναι κατά μία μονάδα υψηλότερο από το επιτόκιο των καταθέσεων ταμειυτηρίου στις εμπορικές τράπεζες. Το επιτόκιο αυτό θα ισχύσει **μόνο** για τα βραχυπρόθεσμα δάνεια.

Θα προχωρήσει η διαδικασία για τον ορθολογισμό του τραπεζικού συστήματος.

#### 5. Συμπληρωματικά μέτρα για τη μείωση του ελλείμματος του ισοζυγίου πληρωμών

- Καθιερώνεται προσωρινά για ένα ευρύ φάσμα εισαγωγών η υποχρεωτική κατάθεση προκαταβολών στην Τράπεζα της Ελλάδος. Τα ποσά των

υποχρεωτικών καταθέσεων θα καθορίζονται ανάλογα με το είδος των εισαγομένων. Θα ισχύσουν, για όσα είδη καθιερωθεί η προκαταβολή, δύο συντελεστές, 80% ή 40% της αξίας του εισαγομένου. Η διάρκεια της κατάθεσης θα είναι εξάμηνη.

- Αυστηρός έλεγχος και περικοπή των κρατικών προμηθειών και των λοιπών δαπανών σε συνάλλαγμα του δημόσιου τομέα.

## II. ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Μέχρι τέλος του χρόνου ειδικές αποφάσεις για:

- Την απασχόληση και την καταπολέμηση της ανεργίας
- Τις προβληματικές επιχειρήσεις
- Τη βελτίωση της λειτουργίας των δημόσιων επιχειρήσεων και οργανισμών
- Την επέκταση των κοινωνικοποιήσεων στους δημόσιους οργανισμούς και επιχειρήσεις
- Την καθιέρωση των εποπτικών συμβουλίων
- Την αναπτυξιακή στρατηγική (αφορά και τον δημοκρατικό προγραμματισμό και την αποκέντρωση οικονομικών αποφάσεων)
- Τη βιομηχανική πολιτική
- Τα νέα επενδυτικά προγράμματα
- Την παραπέρα ενίσχυση της προσπάθειας για κρατικές προμήθειες από την εγχώρια βιομηχανία
- Την ανάπτυξη του ΕΣΥ

---

## ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ

---

Η Κυβέρνηση, με πλήρη αίσθηση ευθύνης και ύστερα από μία βαθιά μελέτη των οικονομικών δεδομένων και των οικονομικών εξελίξεων, προχώρησε στη λήψη ορισμένων «γενναίων οικονομικών αποφάσεων», σύμφωνα με την πρωθυπουργική έκφραση, που έχουν έναν κεντρικό «δίδυμο» στόχο: άμεσα μεν τη σταθεροποίηση και στη συνέχεια την ανάκαμψη και ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας.

Όπως τόνισε ο Πρωθυπουργός, στο μήνυμά του προς τον ελληνικό λαό, τα μέτρα αυτά, που έχουν μία εσωτερική συνοχή και συνάφεια, κρίθηκε αναγκαίο να παρθούν σήμερα «για να μη βρεθούμε αύριο στη δύσκολη θέση να χάσουμε τη δυνατότητα εθνικών επιλογών» για τη λύση καίριων προβλημάτων μας, με άλλα λόγια να διακινδυνεύσουμε την ίδια την εθνική μας ανεξαρτησία στον τομέα της οικονομίας.

Έτσι η Κυβέρνηση είχε το πολιτικό θάρρος να προχωρήσει στη λήψη των μέτρων αυτών που βραχυπρόθεσμα μεν θίγουν αναμφίβολα όλες τις τάξεις του λαού, επιδιώκουν όμως μεσοπρόθεσμα να διασφαλίσουν την εξυγίανση της οικονομίας και την άνοδο του βιοτικού επιπέδου του λαού μας.

Πριν προχωρήσουμε σε μία συνοπτική παρουσίαση των οικονομικών μέτρων που εξαγγέλθηκαν και της φιλοσοφίας τους, είναι χρήσιμο να κάνουμε μία σύντομη ιστορική αναδρομή για να δούμε τις αιτίες που οδήγησαν στην κατάσταση που έκανε αναπόφευκτη την προσφυγή στα περιοριστικά αυτά μέτρα.

Όταν το ΠΑΣΟΚ ανέλαβε τον Οκτώβρη του 1981 την ευθύνη της διακυβέρνησης της χώρας, βρήκε τη χώρα σε μία κατάσταση όχι απλώς στασιμότητας, αλλά βαθιάς δομικής κρίσης. Κρίσης που ήταν το αναπόφευκτο σωρευτικό αποτέλεσμα της λαθμενής οικονομικής πολιτικής που ακολούθησαν οι Κυβερνήσεις της Δεξιάς όλη τη μεταπολεμική περίοδο και που επιβαρύνθηκε τα τελευταία χρόνια αποφασιστικά από τη δυσμενή διεθνή συγκυρία που ακολούθησε την πρώτη πετρελαϊκή κρίση από τις αρχές της δεκαετίας του '70.

Χαρακτηριστικοί δείκτες της κρίσης που κληρονομήσαμε και, συνακόλουθα, των ευθυνών των Κυβερνήσεων της Δεξιάς που κυβέρνησαν τον τόπο τα τελευταία πενήντα χρόνια είναι:

- Οι μονοπωλιακές και ολιγοπωλιακές καταστάσεις στην παραγωγή και στο εμπόριο.
- Η ανυπαρξία κεφαλαιαγοράς και η υπερβολική εξάρτηση των επιχειρήσεων από το τραπεζικό σύστημα.
- Η κακή οργάνωση και η υπερβολική απασχόληση στον δημόσιο τομέα, μαζί με μια ανορθολογική κατανομή του ανθρώπινου δυναμικού και η χαμηλή ποιότητα των προσφερόμενων υπηρεσιών, και
- Το άδικο και αναποτελεσματικό φορολογικό σύστημα, η εκτεταμένη φοροδιαφυγή και το πολυδαίδαλο σύστημα των απαλλαγών και επιδοτήσεων.

Η βαθιά αυτή κρίση εκδηλώθηκε τελικά στη στρεβλή και ανορθολογική δομή της ελληνικής βιομηχανίας και ειδικότερα στη χαμηλή παραγωγικότητα και ανταγωνιστικότητά της στον διεθνή χώρο και τον χώρο της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας. Εδώ πρέπει να επισημάνουμε ιδιαίτερα ότι σε αντίθεση με ό,τι συνέβη στις άλλες χώρες και ειδικότερα με τις χώρες της ΕΟΚ, που έσπευσαν να ευθυγραμμισθούν με τις επιταγές των καιρών, στην Ελλάδα δεν έγινε καμμία

σοβαρή προσπάθεια για την προσαρμογή και την ευθυγράμμιση της ελληνικής βιομηχανίας και της ελληνικής οικονομίας γενικότερα προς τις νέες συνθήκες, οικονομικές και τεχνολογικές, που διαμορφώθηκαν μετά την πρώτη ενεργειακή κρίση του 1973.

Έτσι τον Οκτώβρη του 1981 παραλάβαμε μία οικονομία με έντονες ανισορροπίες και με βασικές παραμέτρους της:

- Μία παρατεταμένη επενδυτική άπνοια που προδίκαιζε και την καθυστερημένη δομή και τη στασιμότητα της παραγωγής.
- Ένα μόνιμα υψηλό ρυθμό πληθωρισμού που ξεπερνούσε το 25% σε ετήσια βάση.
- Ένα υψηλό επίσης και συνεχώς διευρυνόμενο έλλειμμα στις εξωτερικές συναλλαγές της χώρας.
- Ογκώδη ελλείμματα της ετήσιας δημοσιονομικής διαχείρισης συμπεριλαμβανομένης της διαχείρισης και των δημόσιων οργανισμών και επιχειρήσεων.

Παραλάβαμε ακόμη: μία σειρά υπερχρεωμένων και προβληματικών επιχειρήσεων, ένα υψηλό επίπεδο ανεργίας ιδιαίτερα στους νέους, ένα απαράδεκτα χαμηλό επίπεδο κοινωνικών υπηρεσιών και ακόμη μία συνεχώς διευρυνόμενη «ψαλλίδα» εισοδηματικών και κοινωνικών ανισοτήτων.

Η Κυβέρνηση της πρώτης 4ετίας του ΠΑΣΟΚ έδωσε ιδιαίτερη έμφαση στην κοινωνική πολιτική και τη θεσμική αναμόρφωση σε μία προσπάθεια για την άμβλυνση των εισοδηματικών ανισοτήτων και την ενίσχυση των χαμηλόμισθων, των μικρομεσαίων και των «μη προνομιούχων» γενικά Ελλήνων και παράλληλα μέτρα στην προσπάθεια για μία προοδευτική ανάκαμψη της Οικονομίας.

Ενδεικτική της ιδιαίτερης μέριμνας για τους εργαζόμενους είναι η εξέλιξη του δείκτη αμοιβής της εργασίας στη βιομηχανία κατά την περίοδο 1981-1984.

Έτσι, με βάση 100, το προηγούμενο δεκάμηνο ο δείκτης των ωριαίων αμοιβών των εργαζομένων στη βιομηχανία, ονομαστικών και πραγματικών, διαμορφώθηκε ως εξής:

|      | ονομαστικές | πραγματικές |
|------|-------------|-------------|
| 1981 | 127,2       | 102,1       |
| 1982 | 133,5       | 119,4       |
| 1983 | 109,4       | 99,3        |
| 1984 | 126,4       | 106,7       |

Με την εύλογη προσδοκία ότι η ανάκαμψη αυτή θα διευκολυνόταν και θα επιταχυνόταν μέσα στα πλαίσια μιας διεθνούς ανάκαμψης που φαινόταν τότε στον ορίζοντα. Δυστυχώς οι πραγματικές εξελίξεις της διεθνούς οικονομίας όχι μόνον δεν επαλήθευσαν αυτές τις προσδοκίες αλλά αντίθετα πρόσθεσαν νέες δυσχέρειες με κορυφαίο γεγονός τη μεγάλη ανατίμηση του δολλαρίου.

Έτσι φθάσαμε σε μία ουσιαστική επιδείνωση των κρίσιμων και βασικών μεγεθών και δεικτών της Ελληνικής Οικονομίας που έκαμε αναπόφευκτη τη δραστική αυτή διορθωτική παρέμβαση.

Ειδικότερα:

- Ο δείκτης του πληθωρισμού μετά τη συνεχή, έστω και μικρή, υποχώρηση από 25% του 1981 σε 18% το 1984, αναζωπυρώθηκε το 1985 με πρόβλεψη να ξεπεράσει ξανά το 20%.
- Το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών ύστερα από μία ουσιώδη συγκράτησή του γύρω στα 2 δισ. δολάρια τα προηγούμενα χρόνια, προβλεπόταν πριν τα τελευταία μέτρα να προσεγγίσει τα 3 δισ. δολάρια το 1985.

- Τα ελλείμματα της διαχείρισης του δημόσιου τομέα, ύστερα από μία μικρή βελτίωση και σταθεροποίησή τους τα προηγούμενα χρόνια, διογκώθηκαν επίσης σημαντικά φέτος ώστε οι χρηματοδοτικές ανάγκες του δημόσιου τομέα προβλέπεται να ξεπεράσουν το 18% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος.

Μέσα στις συνθήκες και τις προοπτικές αυτές που εγκυμονούσαν σοβαρούς κινδύνους, η Κυβέρνηση με πλήρη συναίσθηση των ευθυνών της αποφάσισε μία σειρά διορθωτικών μέτρων για τη σταθεροποίηση της Οικονομίας.

Με τα μέτρα αυτά που, όπως γίνεται φανερό, επιδιώκεται η όσο το δυνατό δικαιότερη κατανομή του κόστους τους, σε όλα τα στρώματα και τις τάξεις του πληθυσμού και για τα οποία η Κυβέρνηση προσβλέπει με βεβαιότητα όχι απλά στη συναίνεση αλλά και στην ενεργό συμπαράσταση όλων των Ελλήνων, μπορεί πραγματικά να ξεπεραστεί σύντομα η σημερινή κρίση, να αποκατασταθεί η ισορροπία και η σταθερότητα της ελληνικής οικονομίας και να δρομολογηθούν ρυθμοί δυναμικής ανάπτυξης.